

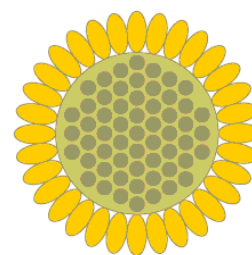
Anmälningsspliktiga och icke anmälningsspliktiga drivmedelsanläggningar i Haninge, Tyresö och Nynäshamn

Tillsynsprojekt inom målen ”Friska
vatten” och ”Giftfri miljö”

RAPPORT, 2012

RAPPORT

MILJÖ

**SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND**

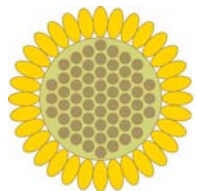
136 81 Haninge
BESÖKSADRESS
Rudsjöterrassen 3D
TELEFON 08-606 93 00
FAX 08-606 93 01
E-POST
miljokontoret@smohf.se
www.smohf.se

BESÖKSADDRESS Rudsjöterrassen 3 D
POSTADDRESS 136 81 HANINGE

TEL 08-606 93 00
FAX 08-606 93 01

miljokontoret@smohf.se
www.smohf.se

ORG NR 222 000-2444

Datum: 2012-12-17

Handläggare:
Max Melin
Tel: 08-606 93 28

PROJEKT ANMÄLNINGSPLIKTIGA OCH ICKE ANMÄLNINGSPLIKTIGA DRIVMEDELSANLÄGGNINGAR I HANINGE, TYRESÖ OCH NYNÄSHAMN

Bakgrund och problembeskrivning

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund ansvarar för den lokala tillsynen över drivmedelsanläggningar enligt miljöbalken (SFS 1998:808). Anläggningar där det per kalenderår hanteras mer än 1000 kubikmeter flytande motorbränsle eller mer än 1 miljon normalkubikmeter gas avsedd som motorbränsle är miljöfarliga verksamheter och klassas som C-verksamheter enligt 50.20 i bilagan till förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899). Anläggning där mindre än 1000 kubikmeter flytande motorbränslen eller högst 1 miljon normalkubikmeter gas avsett som motorbränsle hanteras per år är så kallade U-verksamheter.

Enligt förbundets tillsynsplan ska dessa anläggningar inspekteras med ett intervall av 2-3 år. Tillsynsfrekvensen fastställs efter en riskbedömning enligt miljöbalken. De verksamheter som är C-verksamheter redovisar även en årlig miljörapport till förbundet där de anger försålda volymer drivmedel, mängd farligt avfall och eventuella driftstörningar som har skett under föregående år. Förbundet granskar sedan miljörapporten, vilket är en del av förbundets tillsyn.

Drivmedelsanläggningar bidrar till att öka mängden av föroreningar som tungmetaller och olja i avloppsvattnet om slam- och oljeavskiljaren inte sköts på rätt sätt. Det är viktigt ur miljösynpunkt att det slam som bildas i reningsverken innehåller så låga halter av föroreningar som möjligt för att slammet ska kunna återföras till jordbruksmark. En drivmedelsanläggning bidrar också till luftutsläpp i form av drivmedelsgas under tankning som tunnar ut det marknära ozonet.

Syfte och mål

Projektet syftar till att minska miljöbelastningen från drivmedelsanläggningar och medverka till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen "Friska vatten" samt "Giftfri miljö". Projektet ska även leda till samsyn mellan inspektörer på förbundet så att verksamhetsutövare (VU) behandlas och bedöms lika. Genom att gå igenom en hel bransch under en och samma period blir tillsynen effektiv. Projektledare är Max Melin.

Målet efter inspektionerna är att alla verksamheter ska uppfylla de krav som ställs utifrån miljöbalken (SFS 1998:808), avfallsförordningen (SFS 2011:927), naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av

brandfarliga vätskor (NFS 2003:24) samt förordning om verksamhetsutövares egenkontroll (SFS 1998:901). U-verksamheterna omfattas inte av (SFS 1998:901), men egenkontroll ska ändå finnas utifrån miljöbalkens hänsynsregler 2, 3 kap och 26 kap 19 § (SFS 1998:808).

Material och metod

Verksamheterna valdes ifrån förbundets tillsynsregister (Miljöreda). Totalt inspekterades 22 drivmedelsanläggningar i de 3 kommunerna. 14 anläggningar klassificeras som C-verksamheter och 8 som U-verksamheter där också de 5 sjöstationerna inkluderas.

Tid bokades för inspektionerna genom telefonkontakt. Miljöinspektörerna Mats Wålinder, Per Gröning, Sofia Svensson och Max Melin utförde inspektionerna under perioden januari-augusti 2012. En checklista användes vid inspektionerna för att tillsynen skulle bli enhetlig. Eftersom checklistan omfattade flera tillsynsområden skickades den ut till VU innan inspektionerna så att de skulle ha möjlighet att förbereda sig inför tillsynsbesöket.

Efter utförd inspektion upprättades ett beslut för varje anläggning med föreläggande om att åtgärda uppmärksammade brister. Vid allvarliga brister förelades verksamheterna att redovisa utförda åtgärder till förbundet.

Resultat

Samtliga drivmedelsanläggningar hade någon typ av anmärkning/brist. Exempel på typ av brister och antal anläggningar som hade dessa brister sammanfattas i nedanstående tabell

Konstaterad brist	Antal anläggningar med konstaterade brister
1. Ansvarsfördelning saknas/är ej uppdaterad enl. 4 § SFS 1998:901	4/14 (29%)
2. Skriftlig drift- och skötselinstruktion för slam- och oljeavskiljare saknas/är bristfällig	9/22 (41%)
3. Brister rörande skötsel/kontroll av slam- och oljeavskiljare inkl. journalföring.	9/22 (41%)
4. Allmän kontroll utförs inte av slam- och oljeavskiljare.	12/22 (55%)
5. Ej kontrollerad cistern inom rätt tidsintervall, enl. 8 kap. NFS 2003:24	2/22 (9%)
6. Säkerhetsdatablad för kemikalier kunde inte uppvisas eller var inte uppdaterade.	4/22 (18%)
7. Oljeavskiljare saknas för rening av dagvatten från spillzoner/tankningsytor	2/22 (9%)
8. Transportdokument för farligt avfall saknas enl.60 § SFS 2011:927	4/22 (18%)
9. Transporterar farligt avfall i egen regi utan anmälan gjorts till länsstyrelsen enl.42 § SFS 2011:927	6/22 (27%)
10. Spillzon vid kundtankningsplats var inte tät eller saknades	7/22 (32%)

Kommentarer

1. Eftersom att krav på dokumenterad ansvarsfördelning utifrån (SFS 1998:901) inte kan ställas på U-verksamheter är dessa inte medräknade i statistiken. I några fall fanns en ansvarsfördelning men den var inte uppdaterad men hänsyn till personalförändringar. En fastställd och uppdaterad ansvarsfördelning är grundläggande för att miljö- och egenkontrollarbetet ska kunna fungera.
2. Saknad eller bristande skriftliga drift- och skötselinstruktioner för slam- och oljeavskiljare påverkar grundförutsättningar för skötsel och egenkontroll negativt. Tillverkare och leverantörer av slam- och oljeavskiljare är skyldiga att tillhandahålla en specifik instruktion när avskiljaren inköps.
3. Bristerna var omfattande och det behövs en stor uppryckning inom branschen. Vanliga brister var att oljenivåalarm inte fungerade på grund av bristande rengöringsrutiner. Först efter rengöring av givaren vid inspektion fungerade dessa. Vidare var det vanligt att oljenivåalarmet inte funktionskontrolleras på rätt sätt, d v s givare ska lyftas upp i luften och då ska ett larm detekteras. I många fall kontrolleras endast att larmtavlan är i driftläge, vilket inte är en tillräcklig funktionskontroll. Mätning sker oftast inte av slam- och oljeskiktet. Mätning är dock nödvändigt för att kunna avgöra tömningsbehov. Avskiljare tillverkade enligt SS-EN 858-1/2 som trädde i kraft år 2002/2003 ska normalt vara utrustade med automatisk avstängningsventil (s k nödstopp). Det var ofta oklart om avskiljaren hade avstängningsventil samt hur den ska skötas och kontrolleras. Kunskapen om SS-EN 858 var också bristgälligt speciellt då flera VU inte visste om att den existerade.

Allmänt gäller följande råd om skötsel och kontroll från förbundet: Slam- och oljeavskiljare ska skötas och kontrolleras regelbundet enligt den specifika drift- och skötselinstruktionen. Kontroll ska ske av oljenivåalarmets funktion, nivån av slam och olja samt funktionen i övrigt (bl a kontroll att anläggningen inte dämmer/filter igensatt m m, kontroll av provtagningsbrunn samt ev. rengöringsbehov). Kontroll utförs flera gånger årligen och ska dokumenteras i journal. Generell miniminivå enligt SS-EN 858 är 2 gånger per år.

4. Förbundet har vid föregående inspektioner ställt krav på allmän kontroll. Vid förbundets granskning hade 45 % av verksamhetsutövarna utfört dessa. Allmän kontroll är obligatoriskt för slam- och oljeavskiljare som tillverkats i enlighet med SS-EN 858 som antogs 2007-07-11. Bestämmelserna om allmän kontroll finns i SS-EN 858-2. Allmän kontroll har även bedöms som skäligen av förbundet för avskiljare som tillverkats före normens antagande, enligt miljöbalken 2 kap 3 §. Detta beroende på att det ofta är äldre oljeavskiljare som kan uppvisa brister i form av läckage t ex i fogarna i äldre betongavskiljare. Verksamheter som inte utfört allmän kontroll har nu förelagts om kontroll av förbundet.

Allmänt gäller följande råd om allmän kontroll från förbundet:

Med intervaller på maximalt fem år ska avskiljarsystemet i oljeavskiljaren tömmas och en allmän kontroll som täcker in följande objekt utföras:

- a) Systemets täthet

- b) Hållfasthetsmässigt skick
 - c) Eventuell inre beläggning
 - d) Skick på inbyggda delar
 - e) Skick på elektriska enheter och installationer
 - f) Kontroll av inställning för automatisk avstängningsenhet, t ex flottörer
- Kontroll enligt ovan ska utföras av särskilt utbildad personal, se lista från förbundet. Vägledning om allmän kontroll finns i EN 858-1/2. Resultatet från kontrollen ska dokumenteras i en rapport som ska kunna uppvisas för förbundet t ex inspektioner.
5. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter, NFS 2003:24 ska återkommande kontroll av cisterner med dieselolja, eldningsolja och spillolja ske med vissa intervall. Kontrollrapporten ska enligt föreskrifterna alltid sparas och hållas tillgänglig av den som använder anordningen samt kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten vid behov.
 6. Säkerhetsdatablad för kemikalier som är klassificerade som hälso- och miljöfarliga ska finnas lättillgängliga för samtliga anställda. Utifall en olycka eller tillbud inträffar ska samtliga ha kunskap om hanteringen och vara medvetna om vilka riskerna är. 78 % av verksamheter hade säkerhetsdatablad och de var även uppdaterade, vilket förbundet ser positivt på även om målet är att 100 % av VU ska ha detta.
 7. Vid två drivmedelsstationer saknades slam- och oljeavskiljare för rening av dagvatten från ytor som kan vara förorenade av drivmedelsspill (s k spillzon). Det är mycket anmärkningsvärt då det är ett grundläggande miljökrav vid alla drivmedelsstationer att ha slam- och oljeavskiljare för att förhindra miljöpåverkan på nedströms dagvattensystem/bäcksystem eller spillvattennät.
 8. När farligt avfall lämnas till en ny innehavare för att transporteras inom Sverige ska den som lämnar avfallet och den som tar emot avfallet se till att det finns ett transportdokument, enligt 60§ SFS 2011:927. Vid 4 av de 22 anläggningarna saknades helt transportdokument och VU visste inte alltid om att ett sådant ska upprättas. I andra fall ska transportdokument ha upprättats, men VU hade inga anteckningar om detta.
 9. Kunskapen om avfallsförordningens bestämmelser (SFS 2011:927) gällande farligt avfall var generellt bristfällig och 27 % transporterade farligt avfall i egen regi utan att anmälan gjorts till länsstyrelsen. De vanligaste fraktionerna som uppkommer vid en automatstation är slam från slam- och oljeavskiljaren samt förbrukat saneringsmaterial vid ett tillbud.
 10. Spillzonernas ytskikt uppvisade brister där delar av ytskiktets hårdgjorda yta var skadat eller att anläggningen helt saknade spillzon. Spillzonen ska vara hårdgjord och helt tät mot spill. Spillzonens syfte är att förhindra drivmedelsläckage till mark samt yt- och grundvatten. Vid tre anläggningar saknades helt spillzon.

Förslag till fortsatt tillsynsarbete

Syftet och målen med tillsynsprojektet bedöms kunna uppfyllas. Föreläggandena med krav på åtgärder för varje anläggning har följts upp via skriftliga redovisningar och telefonkontakter. Drivmedelsanläggningarna inspekteras därefter med intervallet 2-3 år. Förbundet bedriver även tillsyn varje år av C-verksamheterna via den granskning som utförs av årsrapporterna. I tillsynsarbetet och fast årlig avgift ingår även löpande rådgivning från förbundet.

Anmälningssärenden röranden eventuella nyetableringar eller ändrade befintliga verksamheter handläggs enligt rutin.

BESÖKTA ANLÄGGNINGAR

Namn	Verksamhet	Adress	Fast.beteckning
OKQ8 AB	Automat	Vendelsövägen 48	Näsby 4:404
Bilia Personbilar AB	Automat	Bollmoravägen 123	Slänten 1
St1 Sverige AB	Automat	Industrivägen 6	Kopparen 1
St1 Sverige AB	Automat	Nynäsvägen 25	Söderby Huvudgård 2:45
OKQ8 AB	Bemannad	Nynäsvägen 130	Söderbymalm 3:316
Svenska Statoil AB (Jet)	Automat	Rörvägen 2	Jordbromalm 7:2
Svenska Statoil AB (Jet)	Automat	Markörgatan 12	Söderby 1:812
St1 Energy AB	Automat	Lillsjövägen 2	Jordbromalm 1:9
Dalarö Skärgårdsservice AB	Sjöstation	Hotellbryggan	Dalarö 2:5
Svenska Statoil AB	Automat	Söderbyleden 5	Söderby Huvudgård 2:365
Restaurang Muskö AB	Sjöstation	Mickrums Brygga	Mickrum 1:1
Wendt Petroleum AB	Sjöstation	Dalarövägen 162	Sandemar 1:2
OkQ8 AB Ids	Automat	Traversvägen 11	Jordbromalm 6:74
Svenska Statoil AB	Automat	Dåntorpsvägen 15-17	Jordbromalm 6:5
Marindepån Dalarö AB	Sjöstation	Dalarövarvs väg 1	Vadet 3:116
Ademic AB (Utö Sjömack)	Sjöstation	Gruvbryggan	Trema 3:1
Preem AB	Automat	Vendelsövägen 17	Söderbymalm 3:28
Preem AB	Automat	Silovägen 14	Jordbromalm 4:15
Svenska Statoil AB (JET)	Automat	Nynäsvägen 54	Skruben 12
JSP Nynäshamn AB	Sjöstation	Fiskebryggan	Nynäshamn 2:75
Preem AB	Automat	Konsul Jonssons väg 4	Svarven 9
Preem AB	Automat	Hoxla byväg 10	Hoxla 12:1

Totalt: 22 drivmedelsanläggningar. Varav Haninge: 15, Tyresö: 3, Nynäshamn: 4